

Laske laps kooli!

Elle on elurõõmust pakatav seitsmeaastane plikatirts, kes oma lühikese elutee jooksul on väisanud mitmeid kaugeid maid. Nimelt on Elle vanemad – 29-aastased Kadri ja Taavi – vabatahtlikena töötades elanud nii Ghanas, Indoneesias kui ka Brasiilias. Olles pikka aega veetnud välismaal, otsustab koduigatsust tundev pere Eestisse naasta. Seda enam, et Elle peab sügisest kooliteed alustama. Nad otsustavad elama asuda Harjumaale Vaimuvalla külla, mis asub Tallinna piirist kõigest 18 kilomeetri kaugusel. Kadri ja Taavi õnnestub leida oma tütrele koht väikeses Vaimuvalla algkoolis, kus asub ka kohalik lasteaed.

Vahetult enne uue õppeaasta algust lahvatavad kahes eestlaste lemmikpuhkepaigas – Türgis ja Itaalias – ulatuslikud leetripuhangud. Kuna mitmel puhkusereisilt Eestisse naasnud inimesel on esinenud viirusele iseloomulikke sümptomeid, kehtestatakse Terviseameti ettepanekul viiruskolletes viibinuile 18-päevane karantiin. Ameti pingutustest hoolimata haigestub Tallinnas leetritesse siiski arvukalt inimesi, kes ei ole lähikuudel välismaal viibinud. Iga päev registreeritakse uusi haigusjuhtumeid ka juba üle kogu Eesti ning ajakirjanduses on üha enam juttu „kohe-kohe epideemia mõõtmeid võtvast viiruspuhangust“. Tundes sügavat muret õpilaste heaolu pärast, otsustab Vaimuvalla algkooli direktor Karmen, et edaspidi pääsevad kooli üksnes need õpilased, kel on ette näidata immuniseerimispassi väljavõte, millest nähtub, et laps on vaktsineeritud nii mumpsi, leetrite kui ka punetiste vastu. Kuna Kadri ja Taavi ei ole oma tüdärts vaktsineerinud, ei saa väike Elle vanemate suureks meelepahaks esimesel septembril koos teistega kooliteed alustada.

Säärasest uudisest sügavalt nõrdinud Kadri ja Taavi suunduvad kohe pärast õppeaasta avaaktust koolidirektoriga vestlema. Vanemad rõhutavad, et direktori otsus on ennatlik ja põhjendamatu, sest tegelikku ohtu laste, sealhulgas Elle tervisele ei ole. Elle on elanud mitmes välisriigis, kus on esinenud suuri leetripuhanguid. Samas pole Elle kordagi haigestunud. Eeltoodule lisaks selgitavad Kadri ja Taavi, et ühtegi vanemat ei saa sundida enda lapsi vaktsineerima. Seda põhjusel, et „igasugused kaitsepookimised on ülimalt riskantsed: viiakse ju lapse kehasse kokteil erinevatest haigusetekitajatest, mille ohutuses isegi arstid lõplikult veendunud ei ole! On fakt, et vaktsiinidel on arvukalt elukardetavaid kõrvalnähte, millest vaid vähesed arstid julgevad kõval häälel rääkida.“ On tähtis, et kodumaalt pikalt eemal viibinud laps saaks õpiraskuste vältimiseks võimalikult kiiresti kooliga harjuda.

Vanemate argumendid Karmenit siiski ei kõiguta. Direktor rõhutab, et niikaua, kuni Ellet on vajalikud kaitsesüstid tegemata, last kindlasti kooli ei lubata. Koolijuhil sõnul on esmatähtis kaitsta kogu koolipere heaolu ja tervist, sest leetrid pole mingi naljaasi – tegu on viirushaigusega, mida iseloomustab kõrge nakkusohtlikkus, tihti ka haiguse raske kulg, millega võib kaasneda eluohtlikke tüsistusi. Sagedamini haigestuvad just väikelapsed. Vaimuvalla algkoolis õpib lapsi, keda ülitundlikkuse tõttu vaktsiini koostisosade vastu vaktsineerida pole võimalik, mistõttu ei saa koolimajja lubada kedagi, kel on vajalikud kaitsesüstid tegemata.

Kuna väikest Ellet jätkuvalt kooli ei lasta, palkavad Kadri ja Taavi koduõpetaja. Lisaks esitavad nad kaebuse halduskohtusse Vaimuvalla algkooli vastu. Kaebuses nõutakse, et Ellet lubataks enda kooliteed jätkata. Lisaks taotletakse koduõpetaja palkamise kulude täielikku hüvitamist. Kaebuses tuuakse muu hulgas välja, et koolidirektor pole kindlasti pädev otsustama, keda võib ja keda ei või kooli lubada – direktor pole arst! Juhul, kui esineks tegelik oht laste tervisele, oleks Terviseamet kõik Eesti koolid ajutiselt sulgenud. Ellet koheldakse ebavõrdselt, sest kooli on siiski lubatud lapsed, keda ei ole võimalik tervislikel põhjustel vaktsineerida.

Vaimuvalla algkooli vastuses palutakse kaebus jätta täielikult rahuldamata. Direktor toonitab, et tegemist on vajaliku lahendusega laste tervise kaitseks. Elle vanemate vaksineerimisvastased argumentid on aga sisutud ning vastuolus kaasaegse tõenduspõhise meditsiini aluspõhimõtetega. Koolijuht tõstab esile ka seda, et mitmetes riikides on vaksineerimine juba kohustuslik. Näiteks Itaalias ei lubata kooli ühtegi õpilast, kel on nõutud kaitsesüstid tegemata. Sama teed on minemas ka Saksamaa, kes soovib asuda trahvima lapsevanemaid, kes keelduvad enda laste vaksineerimisest.

Kaebus on jõudnud lahendamiseks Riigikohtusse. Kellele peaks kohus jätma õiguse?

Kaasuse lahendamisel võib õigusaktidest tugineda üksnes Eesti Vabariigi põhiseadusele.

Kaasuse lahendamist abistavad küsimused*:

1. Milliseid Elle põhiõigusi ja -vabadusi võib direktori otsus riivata?
2. Milliseid Vaimuvalla algkooli õpilaste põhiõigusi ja -vabadusi soovib direktor enda otsusega kaitsta?
3. Kui aktiivne peaks olema kool hoidmaks ära epideemilisi jm ohtlikke haigusi?
4. Kui mõjuv on direktori argument, et mõnes välisriigis on vaksineerimine muudetud juba kohustuslikuks?
5. Milliseid leebemaid abinõusid saanuks direktor laste tervise kaitsmiseks kasutada?

*Abistavatele küsimustele vastamine ei ole kaasuse lahendamisel kohustuslik.